



Semináře Obraz cizinců v médiích

Barbora Tošnerová

V úterý 2. listopadu 2010 se v Informačním centru OSN v Praze konaly dva semináře pod společným názvem Obraz cizinců v médiích, které pořádalo Multikulturální centrum Praha. První seminář byl určen českým novinářům, druhý nevládním organizacím pracujícím s cizinci. Po obědě následovala společná část, kde si obě skupiny mohly vyměnit své zkušenosti i kontakty.

Na seminářích se sešlo více než třicet zájemců z řad nevládních organizací, novinářů i studentů. Společným tématem byla medializace migrace v českých a zahraničních médiích. Předmětem diskuse byly otázky, nakolik jsou jednotlivé příspěvky vyvážené, jaké stereotypy a paušalizace se v médiích objevují, kde novináři shánějí informace a jaká témata jsou z novinářského hlediska nejatraktivnější. K ilustraci byly používány reportáže a články jak ze zahraničních, tak českých médií.

Seminář pro novináře vedl David Vaughan, dlouholetý spolupracovník BBC a Českého rozhlasu. Na zahraničních příkladech mohli účastníci vidět, jak informují o cizincích západoevropská média. Snímek z Finska ukázal snadnost zkreslení nepodložené informace o údajně narůstající kriminalitě způsobené Somálci pomocí značně sugestivní hudby, záběrů na policii a potmělého parku, aniž by byl uveden jediný konkrétní údaj.

Živější diskuse se ale rozpoutala nad českými příklady. Jednalo se o kauzu z pražské Libuše, kde žije vyšší počet Vietnamců. Podobně jako u finské reportáže se tento případ dostal v nedávné době do centra pozornosti díky údajně zhoršující se bezpečnostní situaci v této městské části. Podrobnější analýza příspěvků naznačila, jakým způsobem někteří novináři zkreslují fakta a citují jen některé informátory, což může snadno vést k vytvoření mylného dojmu, že v Libuši vzniká vietnamské „ghetto“.

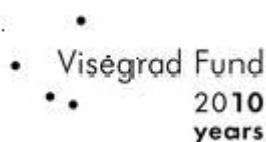
V závěru první části semináře pro novináře účastníci sestavili společné desatero kvalitní novinářské práce. Mezi jinými postřehy se objevil důraz na spektrum informačních zdrojů, opatrnou práci s emotivními výrazy, pravidlo negeneralizovat, nepoužívat přehnané množství cizích slov, nedělit společnost na my a oni.

Zajímavé je, že ač seminář pro nevládní organizace pobíhal odděleně, podobné názory se v diskusi objevily i tam. Seminář pro nevládní organizace vedla redaktorka webového portálu migraceonline.cz Tereza Rejšková. Na rozdíl od novinářské části byl jeden blok programu věnován úvodu do světa médií, který měl na starosti Marek Jehlička, bývalý novinář a v současnosti ředitel portálu zmenpolitiku.cz. Účastníky zejména zajímalo jak oslovit novináře, jak zviditelnit své téma a jak informovat o cizincích komplexně a pozitivně. Vzhledem k omezenému času nebylo možné vyčerpávajícím způsobem zodpovědět všechny otázky, ale cílem bylo nastínit základní představu o možnostech komunikace s médii. Následovala podobně jako v semináři pro novináře diskuse ve skupinách nad ukázkami jednotlivých článků. Tentokrát byly vybrány texty z regionálních deníků. Diskutující se zaměřovali na předem určené části textu, např. na titulek článku, informační zdroje, používané pojmy a jiné. Ukázalo se, že pohledy jednotlivců na to, co jim vadí či nevadí, se různí. Někteří již protestovali proti označení černoch, jiným přišel tento pojem neutrální. Na závěr zástupci nevládních organizací sestavovali seznam nevhodně používaných pojmů v médiích.

V odpolední společné části se pouštěla reportáž ze španělské televize o nošení šátku u muslimských žen. Ve Španělsku oblíbená moderátorka velmi agresivním způsobem prosazovala svůj názor, že nošení šátku ženy v řadě muslimských zemí zotročuje. Na příspěvku bylo vidět, jak zkušený moderátor snadno ovládne diskusi a zcela potlačí názor druhé strany.

Velmi živá byla závěrečná výměna názorů, kde obě strany mluvily o tom, jakým způsobem spolupracovat, aby docházelo k vyváženějšímu informování o cizincích v českých médiích. Jedním z mnoha postřehů bylo, že novinářům přijde zbytečné pořádat tiskové konference a dávají přednost telefonu či krátké zprávě s konkrétní informací. Důvodem je nedostatek času a přemíra podobných akcí. Naopak požadavek médií na zprostředkování kontaktů na cizince se setkal s protesty ze strany nevládních organizací. Podle názoru mnohých je toto v řadě případů obtížně realizovatelné vzhledem k nutnosti ochrany cizinců i jejich možného poškození po zveřejnění příběhu. V diskusi byla zmíněna i vzájemná nedůvěra v kvalitní práci těch druhých. Právě pořádání dalších podobných setkání by v budoucnu mohlo vést ke zmírnění této nedůvěry i k prohloubení spolupráce obou stran.

Semináře se konaly v rámci projektu Multikulturní Evropa v médiích podpořeného Evropskou komisí (Program "Fundamental Rights and Citizenship"), International Visegrad Fund a Informačním centrem OSN v Praze.



O autorce

Barbora Tošnerová [mise(AT)mkc.cz] vystudovala Západoevropská studia na Fakultě sociálních věd Univerzity Karlovy. V rámci svého studia strávila jeden rok na Klasické univerzitě v Lisabonu. V projektu www.migraceonline.cz se zabývá pracovní imigrací v České republice a v Evropě.